

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๐๕๒๒/๑๕๐๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส15320

รับที่ : ๘๘๕๐/๕๘

วันที่ : 24 เม.ย. 58

๑๖๐๗

1/131

24 เม.ย. 58

15.๔๘๖

๑๖.๐๗

เวลา : 15:15

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๕

เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานสถานการณ์และการแก้ไขปัญหาการประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) และขออนุมัติจัดสรรงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. รายงานสถานการณ์และการดำเนินการแก้ไขปัญหาการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (IUU Fishing)

๓. รายงานสรุปผลการเข้าร่วมสัมมนาและรายงานสรุปผลการประชุมหารือระหว่างคณะผู้แทนกรมประมงกับ DG MARE

๔. รายละเอียดงบประมาณที่ขออนุมัติใช้งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอเรื่อง รายงานสถานการณ์และการแก้ไขปัญหาการประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) และขออนุมัติจัดสรรงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น มาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีโปรดพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๑) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ในฐานะประธานกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติพิจารณา เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

ด้วยสหภาพยุโรปจะกำหนดให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความเป็นไปได้ในการไม่ให้ความร่วมมือกับสหภาพยุโรปภายใต้กฎระเบียบ IUU ของสหภาพยุโรป (ได้ใบเหลือง) นี้ ซึ่งสหภาพยุโรปจะให้ระยะเวลาประเทศไทยในการปรับปรุงแก้ไขภายใน ๖ เดือน นับจากวันที่ได้รับการแจ้งขึ้นบัญชีอย่างเป็นทางการ ซึ่งประเทศไทยจะต้องปรับปรุงแก้ไขภายในเดือนกันยายน ๒๕๕๘ มิฉะนั้นประเทศไทยจะได้รับผลกระทบโดยไม่สามารถส่งออกสินค้าประมงไปยังสหภาพยุโรปได้ ซึ่งรัฐบาลไทยได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหาการประมงผิดกฎหมายเป็นนโยบายสำคัญที่ต้องเร่งรัดดำเนินการ โดยได้เห็นชอบแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการประมง IUU ของไทย และมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ โดยปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเร่งรัดในการดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้เพื่อหลุดจากใบเหลืองดังกล่าว

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการดำเนินการตามมาตรการควบคุมการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๒๓๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

/๑.๓ ผลการดำเนินการ...

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมประมงได้จัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาด้านการประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ของไทย ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาด้านการประมงและการประมงผิดกฎหมายที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานการประชุมเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๘ ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดประชุมคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาด้านการประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้วางแผนเพื่อร่วมบูรณาการในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ นอกจากนี้ยังได้บูรณาการแผนงานร่วมกับคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของ คสช. ด้านการประมง เพื่อให้การบูรณาการปฏิบัติงานของทั้ง ๒ คณะเป็นไปในทิศทางเดียวกันซึ่งเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาด้านการประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) และคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของ คสช. ด้านการประมง ได้ประชุมหารือร่วมกันโดยมีพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นประธานในการประชุม ที่ประชุมได้มีมติให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการประมง IUU และปลดประเทศไทยจากรายชื่อประเทศที่มีความเป็นไปไม่ได้ในการไม่ให้ความร่วมมือกับสหภาพยุโรปภายใต้กฎระเบียบ IUU ของสหภาพยุโรป (ปลดใบเหลือง) ภายในเดือนกันยายน ๒๕๕๘ และมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องประมาณการค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องใช้เพิ่มเติมในการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๘ เพื่อเสนอขออนุมัติใช้งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น งบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า สถานการณ์และการแก้ไขปัญหาด้านการประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) มีความสำคัญ และส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมประมงและการส่งออกสินค้าประมงของไทยโดยตรงจึงมีความจำเป็นต้องติดตามสถานการณ์ความก้าวหน้าเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อเร่งรัดให้เกิดการดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาด้านการประมงผิดกฎหมายโดยการบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒.๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องประมาณการค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องใช้เพิ่มเติมในการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๘ เพื่อเสนอขออนุมัติใช้งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น งบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๒๙๒,๘๙๓,๔๗๗ บาท (สองร้อยเก้าสิบสองล้านแปดแสนเก้าหมื่นสามพันสี่ร้อยเจ็ดสิบเจ็ดบาทถ้วน)

เพื่อให้การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกันมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมประมงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเร่งรัดการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรมภายในเดือนกันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการกำหนดเวลาที่สหภาพยุโรปได้กำหนดให้ประเทศไทยแก้ไขปรับปรุงการควบคุมการประมง IUU ให้มีผลเป็นรูปธรรมจึงจำเป็นต้องขอจัดสรรงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น งบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนงานที่วางไว้ประสบความสำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

/๔.สาระสำคัญ...

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

สถานการณ์และการดำเนินการแก้ไขปัญหาการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU Fishing) มีดังนี้

๔.๑ การปรับปรุงพระราชบัญญัติการประมงและกฎหมายลำดับรอง ซึ่งกรมประมงอยู่ระหว่างการร่างกฎหมายลำดับรองที่จะต้องออกตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ประมาณ ๗๐ ฉบับ โดยเป็นกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทำการประมง IUU ที่จำเป็นและเร่งด่วนจำนวน ๑๘ ฉบับ เป็นกฎกระทรวง จำนวน ๗ ฉบับ และเป็นกฎหมายระดับประกาศกระทรวงฯ จำนวน ๑๑ ฉบับ ซึ่งกรมประมงได้ยกร่างแล้วเสร็จ และได้ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดส่งร่างกฎกระทรวงฯ ให้ตรวจสอบรูปแบบเป็นการล่วงหน้าแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ โดยในส่วนกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับมาตรการของรัฐเจ้าของท่า (Port state measure) และที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทำการประมง IUU เพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดสากล กรมประมงได้รับการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายจาก FAO ในการจัดทำร่างกฎหมายลำดับรองโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการประมงนอกน่านน้ำและมาตรการการอนุรักษ์ และบริหารจัดการประมงทะเลระหว่างประเทศ ส่วนกฎหมายลำดับรองในเรื่องอื่นๆ สามารถอาศัยอำนาจตามบทเฉพาะกาล ใช้กฎหมายลำดับรองที่ประกาศใช้บังคับอยู่แล้วตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๕๔๐ ใช้บังคับต่อไปได้

๔.๒ การจัดทำแผนระดับชาติในการป้องกัน ยับยั้ง และขจัดการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (NPOA – IUU) กรมประมงได้ยกร่างและปรับปรุงร่าง NPOA - IUU ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยเพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับตัวชี้วัด ช่วงเวลาดำเนินการ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ตามที่ DG MARE เสนอแนะ และได้เชิญหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความคิดเห็นเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่งได้มีการปรับแก้ไขเพิ่มเติมอีกบางส่วน

๔.๓ การจัดระเบียบเรือประมงเพื่อให้เรือประมงไทยเข้าสู่ระบบการควบคุมได้อย่างถูกต้อง โดยกรมประมงร่วมกับกรมเจ้าท่าและกรมการปกครอง ออกหน่วยเคลื่อนที่ ๑๑๒ หน่วยระดับอำเภอ ระหว่างวันที่ ๑๒ มกราคม – ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ทำการจดทะเบียนเรือประมง ออกใบอนุญาตทำการประมง และทำการรับจดทะเบียนเครื่องมือที่ควบคุมและแสดงความประสงค์ในการใช้เครื่องมือทำการประมงของตน ผลการดำเนินการปรากฏมีการจดทะเบียนเรือประมงใหม่ จำนวน ๔,๕๐๓ ลำ ออกใบอนุญาตทำการประมง จำนวน ๑๒,๔๕๕ ลำ (ทำให้มีเรือที่จดทะเบียนทั้งสิ้น ๕๐,๙๗๐ ลำ และใบอนุญาตทำการประมงทั้งสิ้น ๒๘,๓๖๔ ลำ) รวมทั้งรับจดทะเบียนความประสงค์ในการใช้เครื่องมือทำการประมงของตน จำนวน ๑๕,๕๕๓ ลำ

๔.๔ การควบคุมและเฝ้าระวังการทำประมง กรมประมงมีแผนเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมเฝ้าระวังการทำประมงในทะเล โดยจัดตั้งศูนย์บัญชาการควบคุมเฝ้าระวังการทำประมง (MCS) ที่ส่วนกลาง และในภูมิภาค จำนวน ๑๘ ศูนย์ เพิ่มชั่วโมงในการปฏิบัติงานควบคุมเฝ้าระวังการทำประมงให้เข้มงวดมากขึ้น และซ่อมปรับปรุงเรือตรวจการประมงทะเล นอกจากนี้ จะจัดตั้งศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้า-ออกของเรือประมง (Port in - Port out) จำนวน ๒๖ ศูนย์ เพื่อรับแจ้งและตรวจสอบเรือประมงขนาดตั้งแต่ ๓๐ ตันกรอสขึ้นไป ที่เข้าและออกจากท่าเทียบเรือ ทั้งนี้กรมประมงได้กำหนดพื้นที่โครงการนำร่อง จำนวน ๔ จังหวัด ได้แก่ ชุมพร สงขลา ระนอง และภูเก็ต ซึ่งจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ เป็นต้นไป เพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานจริง และจะดำเนินการนำร่องต่อไปให้ครอบคลุมทุกจังหวัดชายทะเล

สำหรับการตรวจควบคุมเฝ้าระวังการทำประมงผิดกฎหมายตาม พ.ร.บ.การประมง ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๗ ถึงปัจจุบันพบผู้กระทำความผิดจำนวน ๒๕๒ คดี และผู้ต้องหา ๑,๔๘๘ ราย

/ ๔.๕ ดำเนินการ ...

๔.๕ ดำเนินการจัดทำระบบติดตามตำแหน่งเรือ (VMS) กรมประมงได้เร่งรัดผู้ประกอบการเรือประมงขนาดใหญ่ของไทยติดระบบติดตาม VMS และรายงานตำแหน่งเรือมายังกรมประมง ภายใต้ความสมัครใจ/ความร่วมมือ ภายในเดือนมีนาคมนี้ โดยมีจำนวนเรือเป้าหมายรวมประมาณ ๕๙ ลำ แบ่งเป็นเรือประมงนอกน่านน้ำที่ชักรงไทย ๕๐ ลำ เรือประมงในทะเลหลวง ๙ ลำ และได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการควบคุมและติดตามตำแหน่งเรือประมง หรือศูนย์ควบคุม VMS ซึ่งได้เจียดย้ายใช้งบประมาณปกติของกรมประมงเพื่อดำเนินการในปี ๒๕๕๘ โดยพัฒนาปรับปรุงระบบ software และระบบจอควบคุม ติดตามฝ่ายระวังสำหรับระบบติดตามเรือทุกระบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบช่องทางการสื่อสารผ่านดาวเทียม และจัดทำห้องควบคุมติดตามเรือ (VMS Control Room) ๑ แห่งที่กรุงเทพฯ กำหนดดำเนินการแล้วเสร็จในเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๕๘ และกรมประมงจะพัฒนาระบบเชื่อมโยงการตรวจตราฝ่ายระวังของเรือตรวจการกรมประมง (MCS) ให้ดำเนินการได้ในระดับพื้นที่ ๒๒ จังหวัดชายฝั่งทะเล ส่วนกรมเจ้าท่าได้ออกระเบียบข้อบังคับให้เรือประมงขนาดตั้งแต่ ๖๐ ตันกรอสขึ้นไปติดตั้ง VMS ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๘ และจะมีผลบังคับใช้หลังจากประกาศ ๓๐ วัน

๔.๖ การปรับปรุงระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) กรมประมงได้เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบย้อนกลับตลอดสายการผลิตจากเรือประมง แพปลา โรงงานแปรรูป และผู้ส่งออก ให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับปรุงระบบการตรวจสอบย้อนกลับโดยการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ประกอบการประมง และผู้ควบคุมเรือประมงเกี่ยวกับการจัดทำสมุดบันทึกการทำประมง (Fishing Logbook) และเอกสารการซื้อขายสินค้าสัตว์น้ำ (MCPD) โดยล่าสุด DG MARE ได้จัดจัดส่ง Ms. Christiane Klahr ผู้เชี่ยวชาญ IUU เข้ามาชี้แจงแนวทางและฝึกอบรมการปฏิบัติงานการตรวจสอบย้อนกลับสินค้าสัตว์น้ำ ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘ ถึง ๓ เมษายน ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา ซึ่งกรมประมงจะนำข้อเสนอแนะต่างๆ ของ Ms. Christiane Klahr ไปใช้ปรับปรุงระบบการตรวจสอบย้อนกลับต่อไป

นอกจากนี้ กรมประมงได้ออก “ระเบียบกรมประมงว่าด้วยการยื่นคำขอหนังสืออนุญาตนำเข้าสัตว์น้ำบางชนิดเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อผลิตและส่งออกปศุสัตว์ยุโรป พ.ศ. ๒๕๕๘” เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางให้ผู้ประกอบการถือปฏิบัติ เพื่อให้การตรวจสอบสัตว์น้ำที่ท่ามีความเข้มงวด และเป็นระบบมากขึ้น พร้อมทั้งได้เชิญเจ้าหน้าที่ EU มาให้คำแนะนำในการปรับปรุงระบบการตรวจสอบย้อนกลับ ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม - ๓ เมษายน ๒๕๕๘ และได้จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่กรมประมงในการดำเนินงานตามมาตรการรัฐเจ้าของท่า (Implementation of Port State Measures) ระหว่างวันที่ ๑-๕ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยมีผู้เชี่ยวชาญจาก FAO และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นวิทยากร รวมทั้งฝึกปฏิบัติการตรวจสอบสัตว์น้ำและขึ้นตรวจเรือประมงที่มาจากต่างชาติ

(รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๔.๗ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้นางสาววราภรณ์ พรหมพจน์ รองอธิบดีกรมประมงเข้าร่วมการบรรยายในงานสัมมนาเรื่อง “Addressing IUU Fishing and Labour Issues in Thai Fisheries Sector” ในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ Brussels Press Club กรุงบรัสเซลส์ ราชอาณาจักรเบลเยียม ซึ่งจัดโดยองค์กร Environmental Justice Foundation หรือ EJF โดยมีนายทรงศักดิ์ สายเชื้อ อธิบดีกรมอเมริกาและแปซิฟิก กระทรวงการต่างประเทศของไทย ผู้แทนจาก DG MARE รัฐสภายุโรป และคณะกรรมการการยุโรป ร่วมบรรยาย ซึ่งเนื้อหาการบรรยายภาพรวมเป็นการเน้นในเรื่องการป้องกันการทำประมง IUU การทำประมงเกินศักยภาพการผลิตในน่านน้ำไทย และประเด็นปัญหาการค้ามนุษย์ในภาพรวม ซึ่งผู้แทนไทยได้ร่วมบรรยายถึงการให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการประมง IUU และการค้ามนุษย์ของรัฐบาลไทย แผนการดำเนินงาน

เพื่อแก้ไขปัญหาการประมง IUU การบริหารจัดการทรัพยากรประมงของไทยรวมทั้งผลการดำเนินงานเพื่อแก้ไข ปัญหาการค้ามนุษย์และแรงงานประมงที่ผ่านมาของไทย ซึ่งผู้เข้าร่วมสัมมนาไม่มีคำถามโจมตีประเทศไทย ในการแก้ไขปัญหานี้ทั้งสองเรื่องดังกล่าว ในช่วงท้ายการสัมมนา EJF ได้ฉายวิดีโอสั้นเรื่อง Pirate Fishing and Slaves ซึ่งมีเนื้อหาโจมตีความล้มเหลว ในการบริหารจัดการและควบคุมการทำประมงของไทย ปัญหา เรือประมงอวนลากที่ทำลายทรัพยากรสัตว์น้ำในน่านน้ำไทย มีการจับสัตว์น้ำวัยอ่อนที่เป็นลูกสัตว์น้ำเศรษฐกิจ (ปลาเป็ด) เพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์น้ำ ซึ่งนำไปสู่การทำประมงผิดกฎหมายนอกน่านน้ำไทยที่มี การค้ามนุษย์ และใช้แรงงานทาสบนเรือประมง ต่อมาภายหลังการสัมมนา Mr. Steve Trent ตำแหน่ง Executive Director ของ EJF ได้ติดต่อขอเดินทางมาดูงานในไทย ตามคำเชิญของผู้แทนไทยในช่วงปลายเดือน มีนาคมหรือต้นเดือนเมษายนศกนี้

๔.๘ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รายงานความคืบหน้าการดำเนินการแก้ไข ปัญหา การประมง IUU ของไทยให้ DG MARE ทราบแล้ว โดยเฉพาะความคืบหน้าการดำเนินการในประเด็นที่ DG MARE ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ และได้มอบหมายให้อธิบดีกรมประมงนำคณะผู้แทนเดินทางไปประชุมหารือกับ DG MARE เพื่อแจ้งแผนปฏิบัติการและความคืบหน้าการดำเนินการแก้ไขปัญหาการประมง IUU ของไทย ระหว่างวันที่ ๕ - ๖ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยมีผลการหารือในประเด็นสำคัญ ๕ ประเด็น ดังนี้

๔.๘.๑ พระราชบัญญัติการประมงฉบับใหม่และการออกกฎหมายลำดับรอง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมงได้จัดส่งร่าง พ.ร.บ. การประมง ซึ่งแปลเป็นภาษาอังกฤษอย่างไม่เป็นทางการให้ DG-Mare พิจารณาก่อนการประชุมหารือโดยคณะผู้แทนไทย ได้พยายามอธิบายถึงโครงสร้าง พ.ร.บ. การประมง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของไทย เพื่อให้ DG MARE เข้าใจ และพิจารณายอมรับการออกกฎหมายลำดับรอง ซึ่งพ.ร.บ.การประมงฉบับใหม่ได้มอบอำนาจให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อบังคับใช้ในการปฏิบัติได้เต็มที่ โดยคณะผู้แทนของไทย ได้มอบร่างกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมประมง IUU ให้ DG MARE พิจารณาด้วย ทั้งนี้ DG MARE มีความเห็นว่า ไทยควรปรับปรุง พ.ร.บ.การประมงใหม่โดยเพิ่มเติมสาระในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- นิยามศัพท์ (Definition) เกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นการประมง IUU หรือ ว่าเป็นความผิดร้ายแรง (serious infringement)
 - การสะท้อนและกำหนดมาตรการ กฎเกณฑ์ข้อบังคับระหว่างประเทศ และองค์การจัดการประมงในระดับภูมิภาค (RFMO) ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ยับยั้งและจัดการประมง IUU
 - ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายไม่รวมถึงการทำประมงในทะเลหลวง
 - เพิ่มบทลงโทษสำหรับการทำประมง IUU ตามกฎหมายให้สูงขึ้น
- โดยเฉพาะกรณีการกระทำความผิดซ้ำ
 - การครอบคลุมและบังคับใช้กับเรือประมงไทยออกไปทำการประมง ในทะเลหลวงในเขตอื่นที่ไทยไม่ได้เป็นภาคี
 - การครอบคลุมถึงกรณีที่เรือประมงไทยทำการประมงโดยฝ่าฝืนกฎ ข้อบังคับของประเทศรัฐชายฝั่งที่ไปทำการประมง
 - การครอบคลุมถึงกรณีที่เจ้าของเรือประมงของไทยออกไปลงทุนทำ การประมงในน่านน้ำของต่างประเทศและใช้ธงของรัฐนั้น แต่ทำการประมงโดยฝ่าฝืนกฎข้อบังคับ ทาง การประมงในน่านน้ำดังกล่าว

/อย่างไรก็ตาม ...

อย่างไรก็ตาม DG MARE ได้ยืนยันว่าประเทศไทยมีทางเลือก ๒ ประการ คือ

๑. ปรับปรุง พ.ร.บ.การประมงใหม่ทั้งฉบับ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่สำคัญของความตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และตามข้อสังเกตของ DG MARE โดยจะดูความเป็นไปได้ในการที่จะยอมรับการปรับปรุงสาระของ พ.ร.บ.การประมงและกฎหมายลำดับรองที่เสนอทั้งหมด

๒. ปรับปรุงกฎหมายประมงใหม่ โดยอาจแก้ไขในส่วนของบทนิยามเกี่ยวกับการประมง IUU และสาระในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนในเรื่องบทกำหนดโทษ โดย DG MARE ขอร่างกฎหมายลำดับรองที่จะปรับปรุงใหม่ ในส่วนของการควบคุมการประมง IUU ทั้งหมดก่อน โดยขอให้ไทยส่งให้ DG MARE ภายในเดือนเมษายนศกนี้ เพื่อจะได้มีเวลาพิจารณาก่อนหน้ากำหนดการเดินทางมาตรวจประเมินประเทศไทยในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘

๔.๘.๒ การพัฒนาระบบติดตาม ควบคุมและเฝ้าระวัง (Monitoring Control and Surveillance: MCS)

DG MARE ยอมรับแนวทางการดำเนินการพัฒนาระบบติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังของประเทศไทยเพื่อสนับสนุนการแก้ไขการประมง IUU โดยเฉพาะการดำเนินการจัดทำระบบติดตามตำแหน่งเรือประมง (Vessel Monitoring System :VMS) โดย DG MARE ได้มอบเอกสารหลักการปฏิบัติในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับ MCS ตามข้อกำหนดที่ใช้ในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป(Commission Implementing Regulations No. ๔๐๔/๒๐๑๑) ให้แก่คณะผู้แทนไทย เพื่อนำมาศึกษาในรายละเอียดและปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทยต่อไป ทั้งนี้ DG MARE คาดหวังที่จะเห็นการทำงานของระบบติดตามเรือประมงของไทยภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๘ นี้

๔.๘.๓ แผนระดับชาติในการป้องกัน ยับยั้งและจัดการทำประมง IUU (NPOA-IUU)

กรมประมงได้จัดส่งร่าง NPOA-IUU ฉบับแปลเป็นภาษาอังกฤษให้ DG MARE เพื่อพิจารณาก่อนการประชุมหารือ DG MARE เห็นว่าการที่จะให้แผนระดับชาตินี้ มีประสิทธิภาพในการดำเนินการ ประเทศไทยต้องกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมสำหรับเรือประมงที่กระทำการฝ่าฝืน และจะต้องจัดทำรายละเอียดเพิ่มเติมในส่วนของกิจกรรมกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ กรอบเวลาความสำเร็จในแต่ละช่วงเวลา และตัวชี้วัดที่ชัดเจนนอกจากนี้ DG MARE เห็นว่าการทำการประมงเกินกำลังการผลิต หรือ Overfishing เป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทย และมาตรการต่างๆ ที่ประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอสำหรับการฟื้นฟูทรัพยากรประมงและการบริหารจัดการประมงที่ดีได้ ประเทศไทยจึงควรเร่งหามาตรการลดจำนวนเรือ/เครื่องมือประมงลงโดยเร็ว พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าระวังให้มากยิ่งขึ้น

๔.๘.๔ ระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability)

คณะผู้แทนไทยและ DG MARE ได้หารือ และแลกเปลี่ยนข้อซักถาม ในประเด็นการตรวจสอบย้อนกลับข้อมูลในใบรับรองการจับสัตว์น้ำที่ไทยนำเข้าเพื่อแปรรูปและส่งออกป สหภาพยุโรป โดยเฉพาะข้อมูลชนิดและน้ำหนักสัตว์น้ำ เพื่อให้สอดคล้องตามข้อกำหนดของสหภาพยุโรป ทั้งนี้ DG MARE ได้เห็นชอบที่จะจัดส่งผู้เชี่ยวชาญเดินทางมาประเทศไทยระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ถึง ๓ เมษายน ๒๕๕๘ เพื่อชี้แจงให้ความรู้ และแนะนำแนวทางปฏิบัติงานภายใต้กฎระเบียบ IUU ของสหภาพยุโรปให้แก่เจ้าหน้าที่กรมประมงในการตรวจสอบข้อมูลในใบรับรองการจัดสัตว์น้ำนำเข้า

๔.๘.๕ การดำเนินการร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

DG MARE เห็นว่าในฐานะรัฐเจ้าของธงประเทศไทยควรทำความร่วมมืออย่างใกล้ชิด กับประเทศเพื่อนบ้านที่ไทยมีกองเรือเข้าไปทำการประมงในน่านน้ำของประเทศเพื่อนบ้าน เหล่านั้น และควรมีการบังคับใช้กฎหมายกับเรือประมงที่ไปทำการประมงนอกน่านน้ำเหล่านี้อย่างเข้มงวด โดยเฉพาะความร่วมมือกับประเทศปาปัวนิวกินี ในการควบคุมเรือประมงไทยที่เข้าไปทำการประมงในน่านน้ำ ประเทศปาปัวนิวกินี และการเข้าถึงข้อมูลการทำประมงของเรือประมงเหล่านี้ ซึ่งคณะผู้แทนไทยได้แจ้งว่า ไทยได้ประสานงานขอทำความร่วมมือกับประเทศปาปัวนิวกินีแล้ว และอยู่ระหว่างการพิจารณาของประเทศ ปาปัวนิวกินี ซึ่งทาง DG MARE จะช่วยเร่งผลักดันประเทศปาปัวนิวกินีให้ความร่วมมือกับไทยโดยเร็วภายใน เดือนมีนาคม ๒๕๕๘ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

งบประมาณค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องขอจัดสรรข้างต้นเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการปฏิบัติงานตามแผนงานการแก้ไขปัญหาการประมง IUU ที่จะเร่งรัดการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามแผนปฏิบัติงานภายในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ นี้ เพื่อปลดใบเหลืองของสหภาพยุโรป ซึ่งเป็น ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมการบูรณาการการปฏิบัติงานในการจดทะเบียนเรือและใบอนุญาตทำการประมง ที่ยังคง ต้องดำเนินการต่อไปตลอดปี ๒๕๕๘ การปฏิบัติการควบคุมและเฝ้าระวังการทำประมง พัฒนาระบบการ ตรวจสอบย้อนกลับสินค้าประมงนำเข้าและสินค้าประมงภายในประเทศ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การ ดำเนินงานมีความก้าวหน้า ประสบความสำเร็จตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้ประกอบการเรือประมงจะมี เรือประมงและทำการประมงโดยถูกต้องตามกฎหมายเป็นเรือที่อยู่ในระบบบริหารจัดการเรือประมง ที่ไม่มี ความเสี่ยงในการถูกจับกุม มีการติด VMS ซึ่งสามารถติดตามตรวจสอบตำแหน่งของเรือตนเองโดยสามารถ ได้รับความช่วยเหลือและเป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องในการทำประมงของตนเมื่อมีข้อสงสัยหรือปัญหา การรุกรานน่านน้ำหรือพื้นที่หวงห้ามทำการประมง ทั้งนี้ สำหรับภาคเอกชนผู้ค้า ผู้แปรรูปสินค้าสัตว์น้ำและผู้ส่งออก จะได้รับประโยชน์ในการค้าสินค้าสัตว์น้ำที่มาจากการทำประมงโดยเรือที่ถูกต้องกฎหมาย สามารถตรวจสอบได้ มีแหล่งวัตถุดิบสัตว์น้ำส่งออกสหภาพยุโรปจากเรือถูกกฎหมายมากขึ้น และสินค้าประมงส่งออกของไทย จะได้รับความเชื่อมั่นว่าไม่เป็นสินค้าจากการประมง IUU ซึ่งจะมีการขยายการส่งออกจากประเทศคู่ค้า และตลาดโลกมากยิ่งขึ้น

๕. ผลกระทบ

สหภาพยุโรปกำหนดจะแจ้งประเทศไทยอย่างเป็นทางการว่าเป็นประเทศที่มีความเป็นไปได้ในการไม่ให้ความร่วมมือกับสหภาพยุโรปภายใต้กฎระเบียบ IUU ของสหภาพยุโรป (ใบเหลือง) และ กำหนดให้เวลาประเทศไทยในดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นระยะเวลา ๖ เดือน นับจากได้รับใบเหลืองอย่างเป็นทางการ ดังนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมประมงและหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องต้องเร่งรัดการปฏิบัติงาน ในช่วงระยะเวลา ๖ เดือนนี้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมให้สหภาพยุโรปเห็นถึงความพยายามและความก้าวหน้า ในการดำเนินงานของไทย มิฉะนั้นสหภาพยุโรปอาจประกาศให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ไม่ให้ความร่วมมือฯ ซึ่งสินค้าประมงของไทยจะไม่สามารถส่งออกไปยังสหภาพยุโรปซึ่งเป็นตลาดสินค้าประมงรายใหญ่ของไทย โดยเมื่อปี ๒๕๕๗ ไทยส่งออกสินค้าประมงไปยังสหภาพยุโรป คิดเป็นมูลค่า ๓๒,๓๘๖.๗๗ ล้านบาท และ ผลกระทบดังกล่าวอาจลุกลามไปถึงการค้ากับประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีมูลค่าการค้าสินค้าประมงจำนวน ๕๐,๔๘๕.๙๐ ล้านบาท ได้อันจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และภาคอุตสาหกรรมประมง ครอบคลุมถึง เรือประมง โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมทั้งชีวิตความเป็นอยู่ของชาวประมงและ แรงงานในภาคประมงของไทยอีกด้วย

/ ๖ ค่าใช้จ่าย ...

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประสานหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องประมาณการค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องใช้เพิ่มเติมในการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ซึ่งประกอบด้วย กรมการปกครอง กรมเจ้าท่า กองทัพเรือ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และกรมประมง เพื่อเสนอขออนุมัติใช้งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น งบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๒๙๒,๘๙๓,๔๗๗ บาท (สองร้อยเก้าสิบสองล้านแปดแสนเก้าหมื่นสามพันสี่ร้อยเจ็ดสิบเจ็ดบาทถ้วน) โดยจัดสรรให้แต่ละหน่วยงาน ดังนี้

กรมประมง	จำนวน ๑๖๓,๘๐๒,๙๖๘ บาท
กรมการปกครอง	จำนวน ๒๒,๒๕๖,๖๔๐ บาท
กรมเจ้าท่า	จำนวน ๒๕,๗๖๗,๕๐๐ บาท
กองทัพเรือ	จำนวน ๖๒,๔๑๔,๐๒๙ บาท
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	จำนวน ๑๘,๖๕๒,๓๔๐ บาท

(รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔)

๗. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๗.๑ รับทราบรายงานสถานการณ์และการแก้ไขปัญหาการประมงที่ผิดกฎหมายขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU Fishing)

๗.๒ อนุมัติจัดสรรงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๒๙๒,๘๙๓,๔๗๗ บาท (สองร้อยเก้าสิบสองล้านแปดแสนเก้าหมื่นสามพันสี่ร้อยเจ็ดสิบเจ็ดบาทถ้วน) โดยจัดสรรให้แต่ละหน่วยงาน ดังนี้

กรมประมง	จำนวน ๑๖๓,๘๐๒,๙๖๘ บาท
กรมการปกครอง	จำนวน ๒๒,๒๕๖,๖๔๐ บาท
กรมเจ้าท่า	จำนวน ๒๕,๗๖๗,๕๐๐ บาท
กองทัพเรือ	จำนวน ๖๒,๔๑๔,๐๒๙ บาท
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	จำนวน ๑๘,๖๕๒,๓๔๐ บาท

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมประมง

โทร./โทรสาร ๐ ๒๕๖๒ ๐๕๔๓